

สารบัญ

บทที่ ๑ หลักทั่วไปในการจัดระเบียบราชการบริหาร

๑. หลักการรวมอำนาจปกครอง

๑.๑ ความหมายของหลักการรวมอำนาจปกครอง

๑.๒ ลักษณะสำคัญของหลักการรวมอำนาจปกครอง

๒. หลักการแบ่งอำนาจปกครอง

๒.๑ ความหมายของหลักการแบ่งอำนาจปกครอง

๒.๒ ลักษณะสำคัญของหลักการแบ่งอำนาจปกครอง

๓. หลักการกระจายอำนาจปกครอง

๓.๑ ความหมายของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

๓.๒ ลักษณะสำคัญของหลักการกระจายอำนาจปกครอง

๓.๓ วิธีการกระจายอำนาจปกครอง

๔. ความแตกต่างระหว่างหลักการแบ่งอำนาจปกครองกับ หลักการกระจายอำนาจปกครอง

๕. ความแตกต่างระหว่างหลักการกระจายอำนาจปกครองกับ หลักการกระจายอำนาจทางการเมืองแบบสหพันธรัฐ

๖. หลักที่ใช้ในการจัดระเบียบราชการบริหารของประเทศไทย

บทที่ ๒ นิติบุคคลมหาชน

๑. ความหมายของนิติบุคคลมหาชน

๒. ประเภทของนิติบุคคลมหาชน

๒.๑ ส่วนราชการ

๒.๒ หน่วยงานของรัฐอื่น

๒.๓ วัด

๓. รัฐกับการเป็นนิติบุคคลมหาชน

บทที่ ๓ การจัดระเบียบราชการบริหารส่วนกลาง

๑. พระมหากษัตริย์

๒. รัฐมนตรี	๓๒
๒.๑ นายกรัฐมนตรี	๓๓
๒.๑.๑ นายกรัฐมนตรีในฐานะหัวหน้ารัฐบาล	๓๓
๒.๑.๒ นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้บังคับบัญชาสำนักนายกรัฐมนตรี	๓๕
๒.๒ รองนายกรัฐมนตรี	๓๕
๒.๓ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี	๓๕
๒.๔ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง	๓๖
๒.๕ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง	๓๖
๒.๖ รัฐมนตรีว่าการทบวง	๓๖
๒.๗ รัฐมนตรีช่วยว่าการทบวง	๓๖
๓. กระทรวงและทบวงการเมืองส่วนกลาง	๓๖
๓.๑ การจัดรูปแบบโครงสร้างของส่วนราชการ	๓๘
๓.๑.๑ ลักษณะการจัดโครงสร้างในกระทรวงขนาดใหญ่	๓๘
๓.๑.๒ ลักษณะการจัดโครงสร้างในกระทรวงขนาดเล็ก	๔๐
๓.๑.๓ การจัดส่วนราชการในสำนักนายกรัฐมนตรี	๔๑
๓.๑.๔ การจัดส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง	๔๑
๓.๒ ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกระทรวง	๔๒
๓.๒.๑ สำนักนายกรัฐมนตรี	๔๔
๓.๒.๒ กระทรวงกลาโหม	๔๖
๓.๒.๓ กระทรวงการคลัง	๔๖
๓.๒.๔ กระทรวงการต่างประเทศ	๔๗
๓.๒.๕ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	๔๘
๓.๒.๖ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	๕๐
๓.๒.๗ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	๕๐
๓.๒.๘ กระทรวงคมนาคม	๕๑
๓.๒.๙ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๕๒
๓.๒.๑๐ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๕๒
๓.๒.๑๑ กระทรวงพลังงาน	๕๓
๓.๒.๑๒ กระทรวงพาณิชย์	๕๓
๓.๒.๑๓ กระทรวงมหาดไทย	๕๔

๓.๒.๑๔	กระทรวงยุติธรรม	๕๕
๓.๒.๑๕	กระทรวงแรงงาน	๕๗
๓.๒.๑๖	กระทรวงวัฒนธรรม	๕๘
๓.๒.๑๗	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๕๘
๓.๒.๑๘	กระทรวงศึกษาธิการ	๕๙
๓.๒.๑๙	กระทรวงสาธารณสุข	๖๐
๓.๒.๒๐	กระทรวงอุตสาหกรรม	๖๑
๓.๓	ส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงหรือทบวง	๖๒
๓.๔	การจัดระเบียบราชการในกรม	๖๓
๔.	ข้าราชการ	๖๓
๔.๑	ข้าราชการการเมือง	๖๔
๔.๑.๑	ความหมายของข้าราชการประจำ	๖๔
๔.๑.๒	ตำแหน่งข้าราชการการเมือง	๖๘
๔.๑.๓	การแต่งตั้งข้าราชการการเมือง	๖๘
๔.๑.๔	คุณสมบัติของข้าราชการการเมือง	๖๙
๔.๑.๕	การพ้นจากตำแหน่งข้าราชการการเมือง	๗๐
๔.๒	ข้าราชการประจำ	๗๒
๔.๒.๑	ความหมายและประเภทของข้าราชการประจำ	๗๒
๔.๒.๒	กฎหมายจัดระเบียบข้าราชการประจำ	๗๒
๔.๒.๓	กฎหมายระเบียบข้าราชการพลเรือน	๗๓
๔.๒.๓.๑	ความเป็นมาของพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑	๗๕
๔.๒.๓.๒	เหตุผล แนวคิด และหลักการพื้นฐานในการตรา พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑	๗๖
๔.๒.๓.๓	คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.)	๗๘
๔.๒.๓.๓.๑	องค์ประกอบของคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน	๗๘
๔.๒.๓.๓.๒	อำนาจหน้าที่ของ ก.พ.	๘๐
๔.๒.๓.๓.๓	อำนาจของ ก.พ. ในกรณีมีมติว่ากระทรวง กรม หรือผู้มีหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามพระราช- บัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน	๘๑

๔.๒.๓.๓.๔	การกำหนดมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์กลาง การบริหารทรัพยากรบุคคล	๘๒
๔.๒.๓.๓.๕	การตั้งอนุกรรมการวิสามัญของ ก.พ.	๘๓
๔.๒.๓.๓.๖	สำนักงาน ก.พ.	๘๓
๔.๒.๓.๓.๗	คณะอนุกรรมการสามัญ (อ.ก.พ.)	๘๔
๔.๒.๓.๔	คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม (ก.พ.ค.)	๘๗
๔.๒.๓.๔.๑	องค์ประกอบ คุณสมบัติ และการคัดเลือก คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม	๘๘
๔.๒.๓.๔.๒	อำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ค.	๙๐
๔.๒.๓.๔.๓	การพ้นจากตำแหน่งของ ก.พ.ค.	๙๔
๔.๒.๓.๕	บททั่วไป : หลักการจัดระเบียบข้าราชการ ประเภท ข้าราชการ คุณสมบัติในการเป็นข้าราชการพลเรือน	๙๔
๔.๒.๓.๕.๑	หลักการจัดระเบียบข้าราชการพลเรือน	๙๔
๔.๒.๓.๕.๒	ประเภทของข้าราชการพลเรือน	๙๕
๔.๒.๓.๕.๓	คุณสมบัติ และลักษณะต้องห้ามของ ผู้ที่จะเป็นข้าราชการพลเรือน	๙๕
๔.๒.๓.๖	ข้าราชการพลเรือนสามัญ	๙๖
๔.๒.๓.๖.๑	การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญ	๙๗
๔.๒.๓.๖.๒	การกำหนดตำแหน่ง และการให้ได้รับ เงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง	๙๘
๔.๓.๓.๖.๓	การสรรหา การบรรจุ และการแต่งตั้ง	๑๐๖
๔.๓.๓.๖.๔	การเพิ่มพูนประสิทธิภาพและเสริมสร้าง แรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ	๑๐๙
๔.๓.๓.๖.๕	การรักษาวินัยข้าราชการ	๑๑๐
๔.๓.๓.๖.๖	วินัยและการรักษาวินัย	๑๑๑
๔.๓.๓.๖.๗	การดำเนินการทางวินัย	๑๑๔
๔.๓.๓.๖.๘	การออกจากราชการ	๑๒๑
๔.๓.๓.๖.๙	การอุทธรณ์	๑๒๓
๔.๓.๓.๖.๑๐	การร้องทุกข์	๑๒๖
๔.๓.๓.๖.๑๑	การคุ้มครองระบบคุณธรรม	๑๒๗

๔.๒.๓.๗	ข้าราชการพลเรือนในพระองค์	๑๒๗
๔.๓	ความแตกต่างระหว่างข้าราชการการเมืองกับข้าราชการประจำ	๑๒๘
๕.	การปฏิบัติราชการแทน	๑๒๙
๕.๑	กรณีที่จะมีการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนได้	๑๓๒
๕.๒	หลักเกณฑ์และวิธีการมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทน	๑๔๑
๕.๓	การมอบอำนาจให้ปฏิบัติราชการแทนต่อ	๑๔๙
๖.	การรักษาราชการแทน	๑๕๐
๗.	การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี	๑๕๑
๘.	คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)	๑๕๗
๘.๑	องค์ประกอบของคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	๑๕๘
๘.๒	อำนาจหน้าที่ของ ก.พ.ร.	๑๕๙
๘.๓	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ	๑๖๐
บทที่ ๔	การจัดระเบียบราชการบริหารส่วนภูมิภาค	๑๖๓
๑.	จังหวัด	๑๖๓
๑.๑	การจัดตั้งจังหวัดและอำนาจหน้าที่ของจังหวัด	๑๖๔
๑.๒	ผู้รับผิดชอบในการบริหารราชการของจังหวัด	๑๖๕
๑.๒.๑	ผู้ว่าราชการจังหวัด	๑๖๖
๑.๒.๒	คณะกรรมการจังหวัด	๑๗๐
๑.๒.๓	ปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด	๑๗๑
๑.๒.๔	คณะกรรมการธรรมาภิบาลจังหวัด	๑๗๑
๑.๓	การแบ่งส่วนราชการในจังหวัด	๑๗๒
๑.๔	ระบบการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ	๑๗๓
๒.	อำเภอ	๑๘๑
๒.๑	การจัดตั้งอำเภอและอำนาจหน้าที่ของอำเภอ	๑๘๑
๒.๒	ตำแหน่งในอำเภอ	๑๘๔
๒.๒.๑	นายอำเภอ	๑๘๔
๒.๒.๒	ปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการ	๑๘๗
๒.๓	การแบ่งส่วนราชการในอำเภอ	๑๘๗
๓.	กิ่งอำเภอ	๑๘๗
๓.๑	การจัดตั้ง	๑๘๗

๓.๒ ตำแหน่งในกิ่งอำเภอ	๑๘๘
๔. ตำบล	๑๘๘
๔.๑ การจัดตั้งตำบล	๑๘๘
๔.๒ ตำแหน่งในตำบล	๑๘๙
๔.๒.๑ กำนัน	๑๘๙
๔.๒.๒ แพทย์ประจำตำบล	๑๙๓
๔.๒.๓ สารวัตรกำนัน	๑๙๔
๔.๓ สภาตำบล	๑๙๔
๕. หมู่บ้าน	๑๙๕
๕.๑ การจัดตั้งหมู่บ้าน	๑๙๕
๕.๒ ตำแหน่งในหมู่บ้าน	๑๙๖
๕.๒.๑ ผู้ใหญ่บ้าน	๑๙๖
๕.๒.๒ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	๒๐๑
๕.๒.๓ คณะกรรมการหมู่บ้าน	๒๐๒
๖. ประเด็นน่าสนใจเกี่ยวกับกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	๒๐๒
๖.๑ บทบาทของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน	๒๐๒
๖.๒ การคงก้นันและผู้ใหญ่บ้านไว้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๒๐๔

บทที่ ๕ การจัดระเบียบราชการบริหารส่วนท้องถิ่น	๒๑๓
ตอนที่ ๑ ความเป็นมาของราชการส่วนท้องถิ่น	๒๑๓
๑. วิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นในประเทศไทย	๒๑๓
๑.๑ ระยะที่ ๑ ก่อนเปลี่ยนแปลงการปกครอง (พ.ศ. ๒๔๓๕-๒๔๗๕)	๒๑๓
๑.๒ ระยะที่ ๒ ยุคการปกครองอำมาตยาธิปไตย (พ.ศ. ๒๔๗๕-๒๕๑๖)	๒๑๔
๑.๓ ระยะที่ ๓ ยุคการปกครองประชาธิปไตยแบ่งบาน (พ.ศ. ๒๕๑๗-๒๕๑๙)	๒๑๕
๑.๔ ระยะที่ ๔ ยุคการปกครองประชาธิปไตยครึ่งใบ (พ.ศ. ๒๕๒๑-๒๕๓๑)	๒๑๕
๑.๕ ระยะที่ ๕ ยุคการกลับมาของการปกครองแบบประชาธิปไตย (พ.ศ. ๒๕๓๑-๒๕๔๐)	๒๑๕
๒. รูปแบบของราชการส่วนท้องถิ่นที่เปลี่ยนแปลงตามรัฐธรรมนูญ	๒๑๖
๒.๑ หลักการสำคัญเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ	๒๑๖

๒.๒ การปรับเปลี่ยนรูปแบบโครงสร้างราชการส่วนท้องถิ่น

ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

๒๓๒

ตอนที่ ๒ รูปแบบการปกครองของราชการ

ส่วนท้องถิ่น

๒๓๔

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๓๕

๑.๑ โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๓๕

๑.๑.๑ สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๓๕

๑.๑.๒ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๓๖

๑.๒ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๓๖

๑.๓ ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๔๒

๑.๓.๑ ขอบเขตในเชิงเนื้อหาของข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๔๒

๑.๓.๒ ผู้มีสิทธิเสนอร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๔๑

๑.๓.๓ องค์การผู้มีอำนาจพิจารณาข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๔๑

๑.๓.๔ การประกาศใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๔๒

๑.๔ การงบประมาณและการคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๔๓

๑.๕ การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒๔๔

๒. เทศบาล

๒๔๙

๒.๑ การจัดตั้งเทศบาล

๒๔๙

๒.๑.๑ เทศบาลตำบล

๒๔๙

๒.๑.๒ เทศบาลเมือง

๒๔๙

๒.๑.๓ เทศบาลนคร

๒๔๙

๒.๒ โครงสร้างเทศบาล

๒๖๐

๒.๒.๑ สภาเทศบาล

๒๖๐

๒.๒.๒ นายกเทศมนตรี

๒๖๑

๒.๓ อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

๒๖๓

๒.๓.๑ เทศบาลตำบล

๒๖๓

๒.๓.๒ เทศบาลเมือง

๒๖๕

๒.๓.๓ เทศบาลนคร

๒๖๖

๒.๓.๔ การทำนอกระยะเทศบาลและการทำนอกร่วมกับบุคคลอื่น

๒๖๘

๒.๓.๕ สหการ

๒๖๙

๒.๔ เทศบัญญัติ

๒๗๘

๒.๔.๑	ขอบเขตในเชิงเนื้อหาของเทศบัญญัติ	๒๗๘
๒.๔.๒	ผู้มีสิทธิเสนอร่างเทศบัญญัติ	๒๘๑
๒.๔.๓	องค์กรผู้มีอำนาจพิจารณาร่างเทศบัญญัติ	๒๘๒
๒.๔.๔	การประกาศใช้เทศบัญญัติ	๒๘๓
๒.๕	การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล	๒๘๓
๒.๖	การกำกับดูแลเทศบาล	๒๘๔
๓.	องค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘๕
๓.๑	การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘๖
๓.๒	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘๖
๓.๒.๑	สภาองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘๖
๓.๒.๒	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘๘
๓.๓	อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘๘
๓.๔	ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๘๙
๓.๔.๑	ขอบเขตในเชิงเนื้อหาของข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๙๕
๓.๔.๒	ผู้มีสิทธิเสนอร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๙๖
๓.๔.๓	องค์กรผู้มีอำนาจพิจารณาร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๙๗
๓.๔.๔	การประกาศใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล	๒๙๗
๓.๕	การงบประมาณและการคลัง	๒๙๗
๓.๖	การกำกับดูแล	๒๙๙
๔.	กรุงเทพมหานคร	๓๐๐
๔.๑	โครงสร้างการบริหารของกรุงเทพมหานคร	๓๐๐
๔.๑.๑	สภากรุงเทพมหานคร	๓๐๑
๔.๑.๒	ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	๓๐๑
๔.๒	การจัดระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร	๓๐๒
๔.๒.๑	ส่วนราชการของกรุงเทพมหานคร	๓๐๒
๔.๒.๒	เขตและสภาเขต	๓๐๒
๔.๓	อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร	๓๐๓
๔.๓.๑	อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครภายในเขตของกรุงเทพมหานคร	๓๐๓
๔.๓.๒	อำนาจหน้าที่ของกรุงเทพมหานครนอกเขตกรุงเทพมหานคร	๓๐๕

๔.๓.๓ การร่วมกับบุคคลอื่นก่อตั้งบริษัทหรือถือหุ้นในบริษัท	๓๑๗
๔.๓.๔ สหการ	๓๑๗
๔.๔ ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร	๓๑๘
๔.๔.๑ ขอบเขตในเชิงเนื้อหาของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร	๓๑๘
๔.๔.๒ ผู้มีสิทธิเสนอร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร	๓๓๔
๔.๔.๓ องค์การผู้มีอำนาจพิจารณาร่างข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร	๓๓๔
๔.๔.๔ การประกาศใช้ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร	๓๓๕
๔.๕ การงบประมาณและการคลังของกรุงเทพมหานคร	๓๓๕
๔.๖ การกำกับดูแลกรุงเทพมหานคร	๓๓๖
๕. เมืองพัทยา	๓๓๙
๕.๑ โครงสร้างเมืองพัทยา	๓๓๙
๕.๑.๑ สภาเมืองพัทยา	๓๔๐
๕.๑.๒ นายกเมืองพัทยา	๓๔๐
๕.๒ อำนาจหน้าที่ของเมืองพัทยา	๓๔๐
๕.๓ ข้อบัญญัติเมืองพัทยา	๓๔๒
๕.๓.๑ ขอบเขตในเชิงเนื้อหาของข้อบัญญัติเมืองพัทยา	๓๔๒
๕.๓.๒ ผู้มีสิทธิเสนอร่างข้อบัญญัติเมืองพัทยา	๓๔๒
๕.๓.๓ องค์การผู้มีอำนาจพิจารณาร่างข้อบัญญัติเมืองพัทยา	๓๔๓
๕.๓.๔ การประกาศใช้ข้อบัญญัติเมืองพัทยา	๓๔๓
๕.๔ การงบประมาณและการคลังของเมืองพัทยา	๓๔๓
๕.๕ การกำกับดูแลเมืองพัทยา	๓๔๔

บทที่ ๖ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

๑. ความสัมพันธ์ในทางกฎหมาย	๓๔๗
๑.๑ ความสัมพันธ์ในลักษณะการบังคับบัญชา	๓๔๘
๑.๑.๑ ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลางกับราชการส่วนภูมิภาค	๓๔๙
๑.๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับราชการส่วนท้องถิ่น	๓๔๙
๑.๒ ความสัมพันธ์ในลักษณะการกำกับดูแล	๓๕๐
๒. ความสัมพันธ์ในเรื่องการเงินการคลัง	๓๖๓

